

Svetski dan zaštite životne sredine

Zašto je spasavanje pčela misija koja nema alternativu

- U Srbiji svake godine nestane petina pčelinjeg fonda, dok neke razvijenije zemlje sveta beleže gubitak i do 60 odsto
- Od 100 biljaka koje koristimo u ishrani, čak 70 oprašuju pčele

Foto: Anđela Kovljević

Još od 1972. godine, kada je Generalna skupština EU proglasila 5. jun Svetskim danom zaštite životne sredine, taj datum se obeležava gotovo u celom svetu. Na taj dan, brojnim kampanjama podiže se svest i podstiču aktivnosti u cilju očuvanja životne sredine. Međutim, što je više apela da se prirodna sredina zaštititi, sve je siromašniji biodiverzitet na našoj planeti. Ne osvrćući se na upozorenja, čovek svojim neodgovornim ponašanjem zagađuje zemljište, vazduh i vodu, uništavajući biljne i životinjske vrste od kojih direktno zavisi njegovo zdravlje i opstanak.

Nažalost, pčele su decenijama unazad vrsta ko-

ja izumire. Prekomerna upotreba insekticida i pesticida, aero-zagađenje, zagađenje voda, ali i nedovoljno unapređivanje politika zaštite životne sredine doveli su do drastičnog pada broja pčelinjih zajednica. Pojedine vrste pčela širom sveta prvi put su se našle i na listama ugroženih vrsta. Spisak biljaka kojima bez pčela preči istrebljenje je veoma dug, a samim tim i namirnica koje su neophodne čoveku za kvalitetan i zdrav život. Samo u Srbiji svake godine nestane petina pčelinjeg fonda, dok neke razvijenije zemlje sveta beleže gubitak i do 60 odsto. Zašto su pčele važne za čoveka? Njihova uloga mnogo je važnija od proizvodnje meda, iako je istina da su pčele jedini insekti koji proizvode hranu za

čoveka. Od 100 biljaka koje koristimo u ishrani, čak 70 oprašuju pčele. Slobodno možemo da kažemo da su za dve trećine namirnica koje čovek svakodnevno koristi u ishrani zaslužne pčele. One su i najbolji indikatori zdrave životne sredine. Okruženje koje nije bezbedno za pčele, nije ni za čoveka.

Iako ne možemo reći da su im gradovi najprirodnije stanište, danas pčelama urbane sredine nude bezbednije i zdravije mesto za život. Prekomerna i neodgovorna upotreba pesticida i insekticida u ruralnim sredinama razlog je zašto danas sve češće košnice možemo videti po gradovima. Kako one koje je napravio čovek, tako i one prirodne - gde su se divlje medonosne pčele same naselile.

Problem zagađenja životne sredine je toliko veliki, da se pojedinac, s punim pravom, često oseća nemoćno. Sve je manje geografskih odrednica i predela netaknute prirode kojima se nije desila pošast zvana - čovek. Međutim, čovek je i osnova za promene na bolje kada govorimo o zdravom prirodnom okruženju. Marketinška agencija Kreativna Unlimited, u partnerstvu sa Novom Iskrom i ekološkom organizacijom Ekonaut, rešila je da napravi prvi korak. Postavljanjem košnica na krov kompanije, Kreativna Unlimited je Beograd upisala u mapu evropskih gradova koji neguju društveno odgovornu praksu spasavanja pčelinjih zajednica u urbanim sredinama.

Nina Martinović, direktorka marketinške agencije Kreativa Unlimited Brigom o 72.000 „urbanih“ pčela dajemo svoj doprinos očuvanju planete

Ukoliko se ovih dana prošetate novobeogradskom obalom Dunava, negde kod Ušća, naići ćete na prvi korporativni pčelinjak u Srbiji. Zaposleni u marketinškoj agenciji Kreativa Unlimited postavili su na krov splava pet košnica sa 72.000 „urbanih“ pčela. Ovim potezom Kreativa Unlimited postala je prva kompanija u Srbiji koja se priključila globalnom pokretu spasavanja pčela u urbanim sredinama dajući tako svoj doprinos očuvanju planete. Pošto nije uobičajno da se jedna marketinška agencija bavi spasavanjem i uzgojem pčela u svojim poslovnim prostorijama pitamo Ninu Martinović, direktorku te agencije, šta ih je podstaklo da svoju društvenu odgovornost iskažu baš na ovaj način?

- Razloga je mnogo, ali prvi i najvažniji koji ne smemo ignorirati jeste činjenica da su pčele vrsta koja izumire i to neverovatnom brzinom, a neopodno su za naš opstanak. Takođe, između kreativnog stvaralaštva i prirode postoji neraskidiva veza. Filozofija Kreative Unlimited nije samo stvaranje hemije između brendova i ljudi, nego i između ljudi i prirode, jer upravo iz nje crpimo inspiraciju. Ni je slučajno što se naše prostorije nalaze na splavu usidrenom na obali Dunava koji je okružen prirodom. Ovakvo radno okruženje smatram privilegijom i zato ovo nije prva, a neće biti ni poslednja društveno odgovorna kampanja naše agencije koja je usmerena ka očuvanju prirode i vrsta koje, na žalost, izumiru.

Postavljanjem košnica na krov poslovnih prostorija agencije, postali ste prva kompanija u Srbiji koja se odazvala globalnom pokretu spasavanja pčela u gradovima.

- Upravo tako. Na krov agencije postavili smo pet košnica sa specijalnim timom za spasavanje čovečanstva koji čine 72.000 „urbanih“ pčela. O njima će se brinuti svi zaposleni, ali i naši partneri iz Nove Iskre, ekološke organizacije Ekonaut i stručnog BeeConnected tima. Međutim, postavljajući košnica nije jedini potez u cilju očuvanja pčelinjih zajednica. Na našem splavu napravili smo i mali urbani vrt sa medonosnim biljkama kako bi pčele imale obrok „na dohvrat ruke“. Naravno, računamo da će naše pčele redovno opravištati biljke koje rastu i na Ratnom ostrvu, komadu netaknute prirode koji se nalazi nadomak agencije.

Povodom Svetskog dana zaštite životne sredine, osmislili ste kampanju kojom podsećate da je naša planeta ugrožena različitim zagađivačima koje ubijaju pčele, a čiji je zajednički imenitelj čovek. Na koji način želite da podstaknete ljude da budu odgovorniji prema prirodnom okruženju?

- Samim tim što smo obezbedili prostor za pčele u našem poslovnom ambijentu i zasadili medonosne biljke ispred splava napravili smo prvi korak. Neka ovo bude poziv drugim kompanijama, koje imaju uslova da postavte pčelinjak, da se priključe. Takođe, upravo danas, otvorili smo Muzej mrtve prirode 2119. u kojem će eksponati biti biljke

Borba za zdravu životnu sredinu je jedina bitka u kojoj svi moramo biti na istoj strani: Nina Martinović

ke kojih bez pčela nećemo imati na našoj trpezi. Nakon otvaranja ovog futurističkog muzeja, razgovaraćemo sa stručnjacima iz oblasti uzgoja pčela u urbanim sredinama i podeliti znanja o opasnostima koje nam prete ukoliko se trend drastičnog opadanja pčelinjeg fonda nastavi. Želimo da kontinuirano, tokom cele godine, ukazujemo na probleme sa kojima se pčele suočavaju, ali i da što češće podsećamo javnost da još uvek imamo šansu da spasemo planetu.

Ukoliko nemaju uslova da se bave urbanim pčelarstvom u praksi, na koji način kompanije, ali i stanovnici velikih gradova, mogu da doprinesu očuvanju pčelinjih zajednica?

- Na žalost, nemaju svi adekvatan prostor za bavljenje urbanim pčelarstvom. Ali ima i drugih načina da doprinesemo da pčele žive i rade u zdravom okruženju. Ljudi vole da se bave „velikim“ temama na koje teško da mogu da utiču. Verovatno jedina „velika“ tema na koju svi mi, pojedinačno, možemo da utičemo jeste zaštita životne sredine. To je posao u kojem je i najmanji doprinos - veliki, pa makar to bila i sadnja struka medonosne biljke, ili učešće u čišćenju životne sredine na lokalni. Borba za zdravu životnu sredinu je jedina bitka u kojoj svi moramo biti na istoj strani.

Futuristički muzej - kreativni odgovor na zagađenje

U okviru kampanje, osmišljene povodom Svetskog dana zaštite životne sredine, Kreativa Unlimited otvorila je futuristički Muzej mrtve prirode 2119. Eksponati u tom muzeju biće biljke koje čovek koristi u ishrani, a koje, bez pčela, u budućnosti nećemo imati na trpezi. Ova postavka je kreativni odgovor na zagađenje - futurističku projekciju sveta gde je čovek, neodgovornim ponašanjem, uništio pčele. Postavka je upotpunjena audio i video sadržajem koji za cilj imaju da podsete čoveka da uništavajući biljne i životinjske vrste, pre svega pčele, uništava sopstveno zdravlje i opstanak.

Svetski dan zaštite životne sredine

PDa li ste znali da su gradovi postali bezbednije mesto za život pčela od ruralnih sredina? Zvuči paradoksalno, ali odgovor je jednostavan, „urbane“ pčele nisu izložene otrovnim dejstvima pesticida i insekticida koji se koriste u poljoprivredi. Prema istraživanjima Poljoprivrednog fakulteta u Zemunu, na teritoriji Beograda, pčele daju med koji je po svim standardima dobar za ljudsku upotrebu. Statistike pokazuju da svake godine, zbog neodgovornog ponašanja čoveka, u Srbiji nestane oko 25 odsto pčelinjeg fonda. Da li je naše društvo dovoljno svesno opasnosti kojima ćemo biti izloženi ukoliko uništimo pčele? Odgovor na to pitanje potražili smo od Sabine Kerić, osnivačice ekološke organizacije Ekonaut.

- Sve više postajemo svesni činjenice da smo svojim delovanjem zagadili zemlju, vazduh i vodu i tako značajno ugrozili opstanak mnogih vrsta, između ostalih i pčela. Međutim, i dalje ne radimo dovoljno na uklanjanju uzroka koji ugrožavaju našu životnu sredinu i biodiverzitet. Ograničili smo pčelama i drugim oprašivačima izvore hrane monokulturnom poljoprivredom, a biljke koje se gaje na ovakav način, u većini slučajeva, sadrže visoke količine pesticida koje pčelama štete.

Imajući u vidu prekomernu upotrebu pesticida u poljoprivredi, od kojih se neki nabavljaju i na ilegalnom tržištu, da li rešenje vidite u ulaganju u urbano pčelarstvo?

- Svakako da u urbanom pčelarstvu vidimo potencijal, utoliko pre što se Beograd može pohvaliti bogatim biodiverzitetom i zelenim prstenom koji ga okružuje. Tako je, zapravo, i nastao BeeConnected projekat. Pod pokroviteljstvom Švedskog instituta i inicijative Food For Tomorrow, koja se bavi umrežavanjem organizacija, kompanija i pojedinaca zainteresovanih za održivost sistema hrane na različitim nivoima, u toku 2018. godine pokrenuli smo lokalnu kampanju sa ciljem uključivanja i informisanja šire javnosti o problemima sa kojima se globalno i lokalno suočavaju pčele i drugi insekti oprašivači.

Dakle, štiteći pčele, štitimo i lokalni biodiverzitet. Zbog čega su pčele toliko značajne za opstanak, ne samo brojnih biljnih vrsta, nego i za čoveka?

- Naše zdravlje, između stalog, zavisi i od pristupa raznovrsnoj ishrani, svežem voću i povrću za čiji su razvoj pčele neophodne. Od 100 najviše upotrebljivanih biljaka u ljudskoj ishrani, pčele opravištaju njih 70. Dakle, dve trećine glavnice naše ishra-

Želimo da kontinuirano ukazujemo na probleme sa kojima se pčele suočavaju, ali i da što češće podsećamo javnost da još uvek imamo šansu da spasemo planetu

Sabina Kerić, osnivačica ekološke organizacije Ekonaut Gradovi su rezervati za pčele

ne zavisi od pčela. Takođe, pčele su jedini insekti koji proizvode hranu za ljude, odnosno med koji, pored ukusa koji prija čovekovom nepcu, ljudima pruža i lekovita svojstva. Ako znamo kako da zaštitimo i razvijemo cvetne površine sa vrstama atraktivnim za pčele, tako da imaju dovoljnu količinu nektara i polena, značajno ćemo poboljšati životne uslove pčelama i drugim oprašivačima. Ne treba zaboraviti da su pčele i indikatori zdrave životne sredine. Jednostavno, tamo gde je bezbedno za pčele, bezbedno je i za čoveka. Sudeći po kretanju pčela, Beograd je još uvek bezbedan grad za nas koji u njemu živimo.

Da li postoje razlike između „gradskih“ pčela i onih koje ljudi uzgajaju u komercijalnim pčelinjacima?

- Stručnjaci kažu da divlje medonosne pčele koje žive slobodno u gradovima, van košnica koje su napravili ljudi, imaju raznovrsniji DNK u odnosu na pčele koje se gaje u pčelinjacima, jer kao industrijske životinje, ili npr. rasni psi, postaju slabije i ma-

Divlje, gradske pčele ne treba ubijati, nego ih preseliti na neko bezbednije mesto, ili ih „priprijetiti“ kako bi ojačale pčelinja društva koja se koriste za proizvodnju meda

nje otporne na bolesti. Zato divlje, gradske pčele ne treba ubijati, nego ih preseliti na neko bezbednije mesto, ili ih „priprijetiti“ kako bi ojačale pčelinja društva koja se koriste za proizvodnju meda. U Be-

Foto: Sinisa Gahrovec

Foto: Anđela Konežić

BeeConnected škola urbanog pčelarstva

Svi koji žele da saznaju više o plemenitoj veštini rada sa pčelama, mogu se priključiti BeeConnected školi urbanog pčelarstva. Od jula meseca, kroz teoriju i praksu, polaznici će moći da steknu znanja i oprobaju se u pčelarstvu. Ideja ove škole nije samo obuka za komercijalno bavljenje pčelarstvom daleko od urbanih sredina,

nego i da polaznici dobiju bolji uvid u svet ovih jedinstvenih bića. Teorijska nastava izvođiće se u prostorijama Nova Iskra dizajn inkubatora, dok će se časovi praktične nastave održavati u jedinstvenom urbanom pčelinjaku postavljenom na krovu marketinške agencije Kreativa Unlimited kod Ušća, kao i u drugim urbanim pčelinjacima u Beogradu.

Postanite urbani pčelar

BeeConnected škola urbanog pčelarstva prilika je za sve koji imaju iskrenu želju da saznaju što više o pčelarstvu i u perspektivi postanu profesionalni ili hobi pčelari. Da biste učestvovali na konkursu za jedno od 10 mesta u Bee Connected školi urbanog pčelarstva, trebalo bi da do 21. juna popunite formular koji se nalazi na sajtu www.ekonaut.org. Za pet nezaposlenih polaznika, kurs će biti obezbeđen bez uplate kortingacije. Najbolji polaznik ili polaznica će, nakon završetka škole, biti nagradeni košnicom i rojem kako bi od sledeće sezone samostalno mogli da se bave pčelarstvom.

Program BeeConnected škole pčelarstva obuhvata sticanje širokog znanja o pčelarstvu, pčelarskom alatu, ponašanju u pčelinjaku, tipovima košnica, tehnologijama i načinima rada, vrstama pčelinjih paša, tehnikama rada sa pčelama tokom sezone i zaštiti pčela od bolesti i parazita, razrojavanju i umnožavanju pčela, pripremanju pčelinjih proizvoda itd. Kroz 15 teorijskih i 20 praktičnih časova, od jula do novembra 2019. godine, koji će se odvijati vikendom ili u podnevnom terminu, polaznici će steći znanje dovoljno za hobiističko bavljenje pčelarstvom, ali i za početak profesionalnog. U saradnji sa partnerima iz kompanije Happy Honey koja proizvodi inovativne

U urbanom pčelarstvu vidimo potencijal, utoliko pre što se Beograd može pohvaliti bogatim biodiverzitetom i zelenim prstenom: Sabina Kerić

ogradu postoji i SOS mobilna ekipa, na čelu sa pčelarom Sladanom Simonovićem, kojoj svi koji u svom životnom ili poslovnom prostoru naidu na roj sa prirodnom košnicom mogu da se obrate i tako pomognu da se one prenesu na bezbedno mesto kako bi nastavile da rade u korist čovečanstva.

BeeConnected projekat bavi se uslužnim pčelarstvom. Na koji način pomažete kompanijama i pojedincima koji žele da se bave urbanim pčelarstvom, profesionalno ili hobiistički?

- U okviru projekta iznajmljujemo i održavamo košnice za društveno odgovorne kompanije, ili pojedince, koji imaju želju i potrebne preduslove da na svom prostoru naprave pčelinjak uz stručnu pomoć našeg tima. Ovaj model pčelarstva je prepoznat u mnogim razvijenim urbanim sredinama kao dobar način obogaćivanja lokalnog biodiverziteta. Projekat je rezultat zajedničkog rada ekološke organizacije Ekonaut, Nova Iskra dizajn inkubator i coworking zajednice i kompanije Happy Honey koja proizvodi inovativne slatkije na bazi meda. Projektu se početkom godine uključila i marketinška agencija Kreativa Unlimited koja je prva postavila BeeConnected košnice na krov svoje kancelarije na splaku kod Ušća i Velikog ratnog ostrva, oaze biodiverziteta i zelenila nadomak centra grada.

Jedinstven projekat iz oblasti urbane ekologije

BeeConnected je jedinstven projekat iz domena urbane ekologije koji se bavi iznajmljivanjem i održavanjem košnica za društveno odgovorne kompanije, pojedince i druge koji imaju želju i potrebne preduslove da na svom prostoru imaju pčelinjak i na taj način doprinesu opstanku pčela. Ovaj model pčelarstva je prepoznat u mnogim razvijenim urbanim sredinama kao dobar način obogaćivanja lokalnog biodiverziteta, ali i društveno odgovorna kampanja koja privlači pažnju javnosti i senzibilisuje je za probleme životne sredine. Projekat je rezultat zajedničkog rada ekološke organizacije Ekonaut, Nova Iskra dizajn inkubator i coworking zajednice i kompanije Happy Honey koja proizvodi inovativne slatkije na bazi meda. Projektu se početkom godine uključila i marketinška agencija Kreativa Unlimited koja je prva postavila BeeConnected košnice na krov svoje kancelarije na splaku kod Ušća i Velikog ratnog ostrva, oaze biodiverziteta i zelenila nadomak centra grada.

danas, ponuditi i konkretna rešenja koja svako od nas može da primeni kako bi u svojoj okolini napravio prostor za pčele i druge insekte.

Dakle, nije dovoljno samo postaviti košnice u urbanom prostoru koji je pogodan za bavljenje ovom plemenitom veštinom. Sa kojim problemima se suočavaju pčele u velikim gradovima?

- Generalno, nedostatak hrane za pčele jedan je od najvećih izazova sa kojima se ovi insekti suočavaju u gradovima. Priručnik koji ćemo objaviti sadrži spisak od 100 cvetnih biljaka, drveća, žbunja, trajnica i sezonskih biljaka sa visokim procentom polena i nektara koje je lako uzgajati u našim klimatskim uslovima. Svi oni koji nemaju uslova da se u praksi bave urbanim pčelarstvom, mogu na svojim prozorima, terasama ili dvorištima da gaje medonosne biljke pomažući tako i sebi i pčelama.

Ima li u Beogradu dovoljno urbanih bašti koje pomažu pčelama da se prehrane?

- Takvih prostora nikada nije dovoljno. Ali, upravo jedan od praktičnih primera cvetnih, urbanih prostora prijatnih i za ljude i za pčele, u samom centru grada, je naša bašta i „Zelena laboratorija“ koju smo krajem 2015. napravili u Novoj Iskri. Iako smešten u najprometnijem delu grada sa velikim saobraćajnim i zvučnim zagađenjem, ovaj urbani vrt, već tri godine, neguje 60 različitih vrsta biljaka od kojih su mnoge medonosne, privlačne i hrane različite insekte iz naše okoline i praktično demonstrira da je moguće prirodu povezati sa gradskom sredinom. Od nedavno i agencija Kreativa Unlimited ima svoju mini eko baštu sa medonosnim biljkama koje će svakako biti mesto na koje će pčele iz košnica sa krova ove agencije rado sletati.

Foto: Anđela Konežić

Foto: Anđela Konežić

Slađan Simonović, pčelar koji već osam godina „udomljava“ urbane pčele

Čuvanjem pčela, čuvamo sebe

Da li ste znali da u Srbiji postoji SOS mobilna ekipa za spasavanje i zbrinjavanje pčela? Uz pomoć iskusnog pčelara, Slađana Simonovića, pčele koje su se prirodno nastanile u naše stambeno, ili poslovno, okruženje pronalaze novi, bezbedniji dom. Ovim humanim, ali i odgovornim poslom, Slađan se bavi već osam godina. Broj pčela koje je spasao i omogućio im da nastave da žive i rade u bezbednom okruženju nemoguće je izbrojati, ali je izvesno da se 72.000 pčela koje je Slađan zbrinuo, od nedavno nalaze i u košnicama marketinške agencije Kreativa Unlimited u Beogradu. „Urbane pčele su važne iz mnogo razloga, a jedan od najvažnijih za čoveka jeste da su one pokazatelji zdrave i bezbedne prirodne sredine“, kaže za Danas Slađan Simonović naglašavajući koliko je važno da imamo razvijenu svest o zdravoj životnoj sredini, ali i o značaju pčela za čoveka.

Nažalost, prvu emociju koju ljudi u gradovima imaju kada ugledaju pčele je strah. Naš sagovornik tvrdi da je reč o neopravdanom strahu, s obzirom na to da veća opasnost pretil pčelama od čoveka, nego čoveku od pčela.

- Najveći neprijatelji urbanim pčelama su upravo ljudi, i to oni koji iz neznanja ubijaju čitave rojeve i uništavaju njihova gnezda. Važno je znati da se pčele najčešće nastanjuju na mestima gde ne smetaju čoveku, odnosno na velikim visinama. Prema mojoj proceni, samo u Beogradu ima najmanje 5.000 pčelinjih zajednica koje slobodno žive. Njih primetimo uglavnom kada renoviramo kuće, detaljno čistimo tavane i terase, ili kada se posle godišnjeg odmora ili dužeg odsustva, vratimo u svoj dom - objašnjava Simonović

Slađan ponavlja da se pčela ne treba plašiti, jer one nikada ne napadaju, nego se samo refleksi brane. Ističe da bi, ukoliko naiđemo na roj nepoželjnih podstanara, trebalo pozvati SOS mobilnu ekipu.

- Naš broj telefona dostupan je na internetu, a možete ga dobiti i putem gotovo svih gradskih službi. SOS mobilne ekipe za spasavanje i zbrinjavanje pčela pri Beogradskom udruženju pčelara formirali smo nakon saznanja da ljudi masovno uništavaju pčele koje su se prirodno nastanile na nepoželjnim mestima, te da možemo da ih spasemo i imamo od njih koristi. Naravno, i one od nas - kaže Simonović.

Ova služba od 2011. godine pravi evidenciju o svim prijavama građana, kojih je svakodnevno na desetine, a u određenim periodima godine bude ih i sto. Vođenjem statistike, registruju se i mapiraju sva mesta na teritoriji Beograda gde su se nastanile gradske pčele, kao i one koje su nakon intervencije SOS mobilne ekipe zbrinute. O tome koliko su urbane pčele važne, govori i činjenica da one imaju raznovrsniji DNK i otpornije su na bolesti od pčela koje čovek uzgaja u košnicama. Jedan od razloga što je to tako je i što urbane pčele sakupljaju hranu i koriste je isključivo za svoj razvoj. Pčelama koje se uzgajaju, čovek oduzima deo hrane koje prikupe.

Urbane pčele imaju raznovrsniji DNK i otpornije su na bolesti od pčela koje čovek uzgaja u košnicama. Jedan od razloga za to je što urbane pčele, za razliku od onih koje se uzgajaju, sakupljenu hranu koriste isključivo za svoj razvoj

Prema mojoj proceni, samo u Beogradu ima najmanje 5.000 pčelinjih zajednica koje slobodno žive: Slađan Simonović

- Gradske pčele mogu da se ukrštaju sa uzgajanim. Ja sam jedan deo pčelinjaka sa pčelama koje sam sakupio u prirodi uspeo da sačuvam, kao i njihov genetski materijal. To je svojevrsna banka gena koja se čuva u košnicama. Sve gradske pčele koje se spasu, zbrinjavaju se tako što se premeštaju na bezbedno mesto, obezbeđuje im se adekvatna nega u čistim košnicama, saće i hrana. Od tih pčela može se uzeti genetski materijal i dalje proizvoditi

mattice. Sreća je što se pčele lako razmnožavaju, pa mi pčelari relativno brzo možemo od jedne košnice da napravimo dva ili tri društva - objašnjava Slađan.

S obzirom na to da su gradovi pošteđeni neodgovorne i prekomerne upotrebe pesticida, pčele sve češće postaju naše sugrađanke. Pogotovo u gradovima koji se nalaze pored reka i koji imaju velike zelene površine poput Beograda. Prema rečima našeg sago-

vornika tamo gde ima dovoljno vlage, priroda je izdašnija. Samim tim pčele mogu da pronađu više hrane koja je neophodna za njihov razvoj i opstanak. Dodaje da kvalitetan obrok pčelama pružaju biljke poput divljeg kestena, vrbe, topole, lipe, bagrema i naglašava da pčele sakupljaju hranu kako bi preživele u toku zimskog perioda.

- Zato je važno da čuvanjem biodiverziteta i zdrave životne sredine, sprečimo klimatska pomeranja i drastične promene koje se, na žalost, svuda u svetu dešavaju. Klima se menja, vremenske prilike su nestabilne. Ove godine je april bio idealan za pčele, pa su se lepo razvijale. Maj je bio previše kišovit, a kiša ispira biljke, te one nemaju dovoljno nektara. Takođe, u takvim vremenskim uslovima pčele ne mogu da izlazi iz košnica u prirodu po hranu. U takvim situacijama, one stagniraju u razvoju. Period cvetanja biljke prođe, a pčele ostaju uskraćene - objašnjava osnivač SOS mobilne ekipe za pčele.

A kada imaju dovoljno hrane za razvoj i prikupljanje pčele su dobro raspoložene. Tada veselo lete, imaju više energije i srećnije su. U takvim okolnostima „gledaju svoja posla“, ignorišući čak i čoveka u neposrednoj blizini. „Ako je suditi prema reakcijama pčela u košnicama agencije Kreativa Unlimited, prija im cvetanje bagrema, uprkos kišama“, zaključio je Slađan.

Naravno, iako je ljubav prema ovim vrednim insektima preduslov da bi se neko bavio urbanim pčelarstvom, one se uzgajaju i zbog proizvoda koje daju, a koje su korisne za čoveka - meda, propolisa, voska i mleča. Zato treba dobro da razmislimo pre nego što ih uništimo. Postoji efikasan način kako da ih iselimo sa mesta gde nisu poželjne, a da im i omogućimo da i dalje vredno rade u korist čoveka.

Nesebični insekti

Davno je poznato da su pčele najvredniji insekti, koji plodove svog rada nesebično dele sa čovekom. Od njih zavisi svaki treći zalogaj u ishrani čoveka, a zahvaljujući njihovom oprašivanju, povećavaju se prinosi i do 80 odsto. Zahvaljujući pčelama, prinosi malina mogu biti veći i za 81 odsto, trešanja za 67 odsto, šljiva za do 72 odsto... Ovo su podaci na koje često ukazuju iz Saveza pčelarskih organizacija Srbije i poručuju da odgovornim ponašanjem možemo da sprečimo trovanje pčela. U tom kontekstu podsećaju da je tretiranje useva u cvetanju pesticidima otrovnim za pčele - zabranjeno zakonom. „Pesticide je najefikasnije i najbezbednije koristiti van perioda cvetanja u večernjim satima, ili noću. Na taj način štitimo pčele od najveće opasnosti koja im pretil. Neophodno je, dakle, podići svest o korisnosti pčela kako ih čovek ne bi ubijao iz straha, ili iz neznanja. Zato, kada naiđete na pčelinjak u vašem stambenom ili poslovnom prostoru, nemojte ga uništavati, već pozovite SOS stručnu ekipu koja će ga ukloniti i odneti na bezbedno mesto“, apel je pčelara Slađana Simonovića.